

Sacrifice

What It Is, What It Could Be, Why It Matters

Rabbi Tali Adler – adler@hadar.org

Pre-High Holiday Lecture 2019

I. Akeidat Yitzhak and Ancestral Merit

1. בראשית כב

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת־אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנִנִי: וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־בְּנֶךָ אֶת־יִצְחָק אֲשֶׁר־אַהֲבָתָה אֶת־יִצְחָק וְלֶךְ־לָךְ אֶל־אַרְצַי הַמִּדְבָּר וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לַעֲלֹה עַל אֶחָד הֶהָרִים אֲשֶׁר אָמַר אֵלָי: וַיִּשְׁכֹּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־חֲמֹרוֹ וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי נַעֲרָיו וְאֵת יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּבְקַע עֲצֵי עֹלָה וַיֵּקֶם וַיֵּלֶךְ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים: בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיֵּשֶׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת־הַמָּקוֹם מֵרָחֹק: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־נַעֲרָיו שְׁבוּ־לָכֶם פֹּה עִם־הַחֲמֹר וְאֲנִי וְהַנֶּעֱר נִלְכָּה עַד־כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנִשְׁוֹבָה אֲלֵיכֶם: וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת־עֲצֵי הָעֹלָה וַיִּשֶׂם עַל־יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ אֶת־הָאֵשׁ וְאֶת־הַמַּאֲכָלִת וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הֲנִנִי בְנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֲצִים וְאִיֵּה הִשָּׂה לַעֲלֹה: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֱלֹהִים יִרְאֶה־לוֹ הִשָּׂה לַעֲלֹה בְנִי וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: יְבֹאוּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבֶן שָׁם אַבְרָהָם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הָעֲצִים וַיַּעֲקֹד אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּשֶׂם אוֹתוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לָעֲצִים: וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת־יְדֵי וַיִּקַּח אֶת־הַמַּאֲכָלִת לִשְׁחֹט אֶת־בְּנוֹ: וַיִּקְרָא אֵלָיו מֶלֶאךָ יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנִנִי: וַיֹּאמֶר אֶל־תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל־הַנֶּעֱר וְאַל־תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה כִּי עֵתָה יִדְעֵתִי כִּי־יִרְאֶה אֱלֹהִים אֶתָּה וְלֹא חֲשַׁכְתָּ אֶת־בְּנֶךָ אֶת־יִצְחָק מִמֶּנִּי: וַיֵּשֶׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה־אֵיל אַחֵר נֹאחַז בְּסֹבֶב בְּקִרְוֵי וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת־הָאֵיל וַיַּעֲלֵהוּ לַעֲלֹה תַחַת בְּנוֹ: וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא יְהוָה יִרְאֶה אֲשֶׁר יֹאמַר הַיּוֹם בְּהָר יִרְאֶה: וַיִּקְרָא מֶלֶאךָ יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם שְׁנֵית מִן־הַשָּׁמַיִם: וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם־יְהוָה כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חֲשַׁכְתָּ אֶת־בְּנֶךָ אֶת־יִצְחָד: כִּי־בָרַךְ אֶבְרָכָךְ וְהִרְבָּה אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכָחוֹל אֲשֶׁר עַל־שִׁפְתֵי הַיָּם וְיִרְשׁ זָרְעֲךָ אֶת שְׁעַר אֲבִיּוֹ: וְהִתְבָּרְכוּ בְּזַרְעֲךָ כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ עֲקֹב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקִלִּי: וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם אֶל־נַעֲרָיו וַיִּקְמוּ וַיֵּלְכוּ יַחְדָּו אֶל־בְּאֵר שָׁבַע וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם בְּבֵאֵר שָׁבַע:

1. Bereishit 22

Some time afterward, God put Abraham to the test. He said to him, "Abraham," and he answered, "Here I am." And He said, "Take your son, your favored one, Isaac, whom you love, and go to the land of Moriah, and offer him there as a burnt offering on one of the heights that I will point out to you."

So early next morning, Abraham saddled his ass and took with him two of his servants and his son, Isaac. He split the wood for the burnt offering, and he set out for the place of which God had told him. On the third day Abraham looked up and saw the place from afar. Then Abraham said to his servants, "You stay here with the ass. The boy and I will go up there; we will worship and we will return to you."

Abraham took the wood for the burnt offering and put it on his son Isaac. He himself took the firestone and the knife; and the two walked off together. Then Isaac said to his father Abraham, "Father!" And he answered, "Yes, my son." And he said, "Here are the firestone and the wood; but where is the sheep for the burnt offering?" And Abraham said, "God will see to the sheep for His burnt offering, my son." And the two of them walked on together.

They arrived at the place of which God had told him. Abraham built an altar there; he laid out the wood; he bound his son Isaac; he laid him on the altar, on top of the wood. And Abraham picked up the knife to slay his son.

Then an angel of the Lord called to him from heaven: "Abraham! Abraham!" And he answered, "Here I am." And he said, "Do not raise your hand against the boy, or do anything to him. For now I know that you fear God, since you have not withheld your son, your favored one, from Me."

When Abraham looked up, his eye fell upon a ram, caught in the thicket by its horns. So Abraham went and took the ram and offered it up as a burnt offering in place of his son. And Abraham named that site Adonai-yireh, whence the present saying, "On the mount of the Lord there is vision."

The angel of the Lord called to Abraham a second time from heaven, and said, "By Myself I swear, the Lord declares: Because you have done this and have not withheld your son, your favored one, I will bestow My blessing upon you and make your descendants as numerous as the stars of heaven and the sands on the seashore; and your descendants shall seize the gates of their foes. All the nations of the earth shall bless themselves by your descendants, because you have obeyed My command." Abraham then returned to his servants, and they departed together for Beer-sheba; and Abraham stayed in Beer-sheba.

1. *What sacrifice(s) does Abraham offer? What makes that sacrifice meaningful?*
2. *How would you characterize Abraham in this text? How would you characterize God?*
3. *Why do we read this text on Rosh HaShanah? What does it tell us about our relationship to God?*

2. רשי בראשית כב:ב

את בנך – אמר לו: שני בנים יש לי. אמר לו: את יחידך. אמר לו: זה יחיד לאמו וזה יחיד לאמו. אמר לו: אשר אהבת. אמר לו: שניהם אני אוהב. אמר לו: את יצחק.

המוריה – ירושלים, וכן קורא אותה בדברי הימים: לבנות בית יי' בהר המוריה (דברי הימים ב ג':א').

2. Rashi on Bereishit 22:2

YOUR SON – Abraham said to God, "I have two sons." "He answered him, "Your only son." Abraham said, "This one is the only son of his mother and the other is the only son of his mother." God then said, "the one whom thou lovest." Abraham replied, "I love both of them." Whereupon God said "even Isaac."

THE LAND OF MORIAH – This is Jerusalem, and so we find in Chronicles (2 Chronicles 3:1) "To build the house of the Lord at Jerusalem in Mount Moriah".

3. תלמוד ירושלמי תענית יב.

רבי ביבי אבא בשם רבי יוחנן - אמר אברהם לפני הקב"ה: רבון העולמים! גלוי וידוע לפניך שבשעה שאמרת לי להעלות את יצחק בני היה לי מה להשיב ולומר לפניך, אתמול אמרת לי כי ביצחק יקרא לך זרע ועכשיו את אומר והעלהו שם לעולה? חס ושלום לא עשיתי כן, אלא כבשתי את יצרי ועשיתי רצונך. כן יהי רצון מלפניך ה' אלקי, שבשעה שיהיו בניו של יצחק בני נכנסים לידי צרה ואין להם מי (ש)ילמד עליהם סניגוריא אתה תהא מלמד עליהם סניגוריא... נזכר להם עקידתו של יצחק אביהם ומתמלא עליהם רחמים.

3. Palestinian Talmud Ta'anit 12a

Rabbi Bibi Abba said in the name of Rabbi Yohanan: "Abraham said before the Holy One, Blessed be He: Master of the World! It is revealed and known before you that when you told me to offer Isaac, my son, as a sacrifice I could have argued with you--yesterday you told me I would have descendents through Isaac, and today you tell me to offer him as a sacrifice? But God forbid, I did not argue; instead I conquered my will and I did your bidding. So may it be Your will, my God, that when Isaac's children will be in distress and there is no one to defend them Before you, You yourself will judge them favorably and act as their defender, and remember the binding of Isaac their father and, and be filled with compassion for them.

4. תלמוד בבלי ראש השנה טז.

אמר רבי אבהו: למה תוקעין בשופר של איל? אמר הקדוש ברוך הוא: תקעו לפני בשופר של איל, כדי שאזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם, ומעלה אני עליכם כאילו עקדתם עצמכם לפני.

4. Babylonian Talmud Rosh HaShanah 16a

Rabbi Abbahu said: Why do we blow the *shofar* with the horn of a ram? Because The Holy One Blessed be He said: Blow with the horn of a ram so that I will remember the binding of Isaac, son of Abraham, and I will consider it as if you offered yourself as a sacrifice before me.

II. Refusing to be Comforted: Rachel and Her Sons

5. ירמיהו לא:טו-יז

כֹּה אָמַר יְהוָה קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תִמְרוּרִים רָחֵל מִבְּכָה עַל-בָּנֶיהָ מֵאַנָּה לְהִנָּחם עַל-בָּנֶיהָ כִּי אֵינָנּוּ:
כֹּה אָמַר יְהוָה מִנְעִי קוֹלְךָ מִבְּכִי וְעֵינֶיךָ מִדִּמְעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר לַפְּעֻלָּתְךָ נְאֻם-יְהוָה וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב: וְיִשׁ-תִּקְוָה
לְאַחֲרֵיתָךְ נְאֻם-יְהוָה וְשָׁבוּ בָנִים לְגְבוּלָם:

5. Yirmiyahu 31: 15–17

Thus said the Lord: A cry is heard in Ramah—wailing, bitter weeping—Rachel weeping for her children. She refuses to be comforted For her children, who are not there. Thus said the Lord: Restrain your voice from weeping, Your eyes from shedding tears; For there is a reward for your labor—declares the Lord: They shall return from the enemy's land. And there is hope for your future—declares the Lord: Your children shall return to their country.

1. How does this text interact with Bereishit 22? What themes do they share?
2. How would you characterize Rachel in this text? How would you characterize God?
3. Is there a sacrifice in this text? Does Rachel offer a sacrifice elsewhere in the Torah? If so, what might it be?

6. בראשית לה:טז-כ

וַיִּסְעוּ מִבֵּית אֵל וַיְהִי-עוֹד כְּבָרֶת-הָאָרֶץ לְבֹא אֶפְרָתָה וַתֵּלֶד רָחֵל וַתִּקְשׁ בְּלִדְתָּהּ: וַיְהִי בְהִקְשָׁתָהּ בְּלִדְתָּהּ
וַתֹּאמֶר לָהּ הַמִּילָדֶת אֶל-תִּירָאִי כִּי-גַם-זֶה לָךְ בֶּן: וַיְהִי בְצֵאת נַפְשָׁהּ כִּי מָתָה וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶּן-אוֹנִי וְאָבִיו
קָרָא-לוֹ בְנִימִין: וַתָּמָת רָחֵל וַתִּקָּבֶר בְּדֶרֶךְ אֶפְרָתָה הוּא בֵּית לָחֶם: וַיַּצֵּב יַעֲקֹב מִצְבָּה עַל-קִבְרֹתֶיהָ הוּא מִצְבֵּת
קִבְרֶת-רָחֵל עַד-הַיּוֹם:

6. Bereishit 35:16–20

They set out from Bethel; but when they were still some distance short of Ephrath, Rachel was in childbirth, and she had hard labor. When her labor was at its hardest, the midwife said to

her, “Have no fear, for it is another boy for you.” But as she breathed her last—for she was dying—she named him Ben-oni; but his father called him Benjamin. Thus Rachel died. She was buried on the road to Ephrath—now Bethlehem. Over her grave Jacob set up a pillar; it is the pillar at Rachel’s grave to this day.

7. בראשית רבה פב:י

ד"א ותמת רחל ותקבר בדרך אפרת, מה ראה אבינו יעקב לקבור את רחל בדרך אפרת אלא צפה יעקב אבינו שהגליות עתידות לעבור שם לפיכך קברה שם כדי שתהא מבקשת עליהם רחמים, וה"ד קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה.

7. Bereishit Rabbah 82:10

And Rachel died and was buried on the road to Efrat, etc. (Gen. 35.19). What did Jacob see that caused him to bury Rachel on the road to Efrat? He foresaw that the exiles would pass by there [as they were being carried off by Nebukhadnezzar]. Therefore he buried her there that she might implore [God] for mercy on their behalf, as it is written: Rachel, weeping for her children, etc. . . . Thus says the Lord, “Restrain your voice from weeping etc. . . . For there is hope for your future” etc. (Jer 31:15-17).

8. בראשית לז: כט-לה

וַיֵּשֶׁב רְאוּבֵן אֶל-הַבּוֹר וְהָיָה אֵין-יוֹסֵף בַּבּוֹר וַיִּקְרַע אֶת-בְּגָדָיו: וַיֵּשֶׁב אֶל-אֶחָיו וַיֹּאמֶר הִילֹד אֵינְנוּ וְאֲנִי אָנֹכִי אֲנִי-בָא: וַיִּקְחוּ אֶת-כְּתֹנֶת יוֹסֵף וַיִּשְׁחֲטוּ שְׂעִיר עִזִּים וַיִּטְבְּלוּ אֶת-הַכְּתֹנֶת בַּדָּם: וַיִּשְׁלְחוּ אֶת-כְּתֹנֶת הַפָּסִים וַיָּבִיאוּ אֶל-אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ זֹאת מִצְאָנוּ הַכְּרֹנָא הַכְּתֹנֶת בְּנֶךָ הוּא אִם-לֹא: וַיִּכְיֶרָה וַיֹּאמֶר כְּתֹנֶת בְּנִי חַיָּה רָעָה אֲכַלְתָּהּ טָרֶף טָרֶף יוֹסֵף: וַיִּקְרַע יַעֲקֹב שְׂמֹלְתָיו וַיֵּשֶׁם שֶׁק בְּמַתָּנִיו וַיִּתְאַבֵּל עַל-בָּנוּ יָמִים רַבִּים: וַיִּקְמוּ כָל-בָּנָיו וְכָל-בָּנֵתָיו לִנְחָמוֹ וַיִּמָּאֵן לְהִתְנַחֵם וַיֹּאמֶר כִּי-אֶרֶד אֶל-בְּנֵי אָבִי שְׁאֵלָה וַיִּבֶךְ אֹתָם אָבִיו:

8. Bereishit 36: 29–35

When Reuben returned to the pit and saw that Joseph was not in the pit, he rent his clothes. Returning to his brothers, he said, “The boy is not there! Now, what am I to do?” Then they took Joseph’s tunic, slaughtered a kid, and dipped the tunic in the blood. They had the ornamented tunic taken to their father, and they said, “We found this. Please examine it; is it your son’s tunic or not?” He recognized it, and said, “My son’s tunic! A savage beast devoured him! Joseph was torn by a beast!” Jacob rent his clothes, put sackcloth on his loins, and observed mourning for his son many days. All his sons and daughters sought to comfort him; but he refused to be comforted, saying, “No, I will go down mourning to my son in She’ol.” Thus his father bewailed him.

III. A Different Understanding of Rachel's Sacrifice

9. מדרש רבה מגילת איכה – פתיחתא

מִיד פֿתח אַבְרָהָם לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאָמַר רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם לַמָּאָה שָׁנָה נָתַתָּ לִי בֶן, וְכִשְׁעָמַד עַל דַּעְתּוֹ וְהָיָה בְּחוּר בֶּן שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעָה שָׁנִים אָמַרְתָּ לִי הִעֲלֵהוּ עוֹלָה לִפְנֵי, וְנִעַשִׂיתִי עָלָיו כְּאַכְזָרִי וְלֹא רַחֲמַתִּי עָלָיו, אֲלֹא אֲנִי בַּעֲצָמִי כִפַּתִּיתִי אוֹתוֹ, וְלֹא תִזְכֹּר לִי זֹאת וְלֹא תִרְחַם עַל בְּנִי.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה קִפְצָה רַחֵל אִמּוֹנוֹ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאָמַרְהָ רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, גָּלוּי לִפְנֵיךְ שִׁיעָקֵב עֲבָדְךָ אֶהְבֵּנִי אֶהְבָּה יִתְרָה וְעָבַד בְּשִׁבְלִי לְאַבָּא שִׁבְעָה שָׁנִים, וְכִשְׁהִשְׁלִימוֹ אוֹתָן שִׁבְעָה שָׁנִים וְהִגִּיעַ זְמַן נִשְׁוֹאִי לְבַעֲלִי, יַעֲזֹב אָבִי לְהַחֲלִיפֵנִי לְבַעֲלִי בְּשִׁבְלִי אַחוֹתִי, וְהִקְשָׁה עָלַי הַדָּבָר עַד מָאֵד כִּי נִוְדָּעָה לִי הָעֵצָה, וְהוֹדַעְתִּי לְבַעֲלִי וּמִסְרָתִי לוֹ סִימָן שִׁיכִיר בֵּינִי וּבֵין אַחוֹתִי כְּדֵי שֶׁלֹּא יוּכַל אָבִי לְהַחֲלִיפֵנִי, וְלֹאחֵר כֵּן נִחְמַתִּי בַּעֲצָמִי וְסַבְלִיתִי אֶת תַּאֲוֹתִי וְרַחֲמַתִּי עַל אַחוֹתִי שֶׁלֹּא תֵצֵא לְחֶרֶף, וְלַעֲרַב חִלְפוֹ אַחוֹתִי לְבַעֲלִי בְּשִׁבְלִי, וּמִסְרָתִי לְאַחוֹתִי כָּל הַסִּימָנִין שֶׁמִּסְרָתִי לְבַעֲלִי, כְּדֵי שֶׁיְהִי סָבוֹר שֶׁהִיא רַחֵל. וְלֹא עוֹד אֲלֹא שֶׁנִּכְנַסְתִּי תַּחַת הַמָּטָה שֶׁהִיא שׁוֹכֵב עִם אַחוֹתִי וְהָיָה מְדַבֵּר עִמָּה וְהִיא שׁוֹתֶקֶת וְאֲנִי מְשִׁיבֶתָּהּ עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכִּיר לְקוֹל אַחוֹתִי וְגַמְלִיתִי חֶסֶד עִמָּה, וְלֹא קִנְאִתִּי בָּהּ וְלֹא הוֹצֵאתִיהָ לְחֶרֶף.

וְמָה אֲנִי שָׂאֲנִי בְּשָׂר וְדָם עָפָר וְאֶפֶר לֹא קִנְאִתִּי לַצָּרָה שָׁלִי וְלֹא הוֹצֵאתִיהָ לְבוֹשָׁה וְלְחֶרֶף, וְאַתָּה מֶלֶךְ חַי וְקַיִם, רַחֲמֵן, מִפְּנֵי מָה קִנְאִתִּי לַעֲבֹדָת כּוֹכָבִים שְׂאִין בָּהּ מִמֶּשֶׁ, וְהַגְלִיתִי בְּנִי וְנִהְרָגוּ בְּחֶרֶב וְעָשׂוּ אוֹיְבִים בָּם כְּרָצוֹנָם. מִיד נִתְגַּלְגְּלוּ רַחֲמָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאָמַר, בְּשִׁבְלֵךְ רַחֵל אֲנִי מַחְזִיר אֶת יִשְׂרָאֵל לְמִקְוָמוֹ, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (יִרְמְיָה לֹא, יד): כֹּה אָמַר ה' קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תִמְרוּרִים רַחֵל מִבְּכָה עַל בְּנִיהָ מֵאַנְהָ לְהַנָּחֵם עַל בְּנִיהָ כִּי אֵינָנוּ. וְכָתִיב (יִרְמְיָה לֹא, יד): כֹּה אָמַר ה' מִנְעִי קוֹלֵךְ מִבְּכִי וְעֵינֶיךָ מִדְּמָעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר לְפַעֲלֶתְךָ וְגו', וְכָתִיב (יִרְמְיָה לֹא, יד): יֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֶךָ נָאִם ה' וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם.

9. Midrash Eikhah Rabbah, Petihta

Immediately Abraham began to speak before God, and he said: “Master of the Universe! When I was one hundred years old you gave me a son, and when he reached maturity and was a young man of thirty seven years, you told me to offer him as a sacrifice before you; and I made myself cruel and I had no mercy on him, rather I myself subdued him. Will you not remember this and have mercy on my children?”

At that moment, Rachel our mother sprang up before the Blessed Holy One and said: “Master of the Universe, it is revealed before you that your servant Jacob loved me excessively, and worked for my father for seven years in order to be with me. And when those seven years were up and it was time to marry my husband, my father plotted to switch me with my sister. I was greatly pained when I found out, and let my husband know; I gave him signals so that he could distinguish between my sister and me, so that my father would not be able to switch us. But then I reconsidered. I abided my desire and had mercy on my sister, so that she wouldn't be put to shame. So that night they switched my sister for me, and I gave her the signals I had given to my husband, so that he would think she was Rachel. And not only that, I even got under the bed where he was lying with my sister so that when he talked to her, she was quiet and I answered each and every time, so that he wouldn't recognize my sister's voice. I was charitable with her; I wasn't jealous, and didn't let her be disgraced.

And if I, a creature of flesh and blood, dust and dirt, was not jealous of my rival, and did not allow her to be disgraced or shamed, why then should you, a King who lives forever and is merciful, be jealous of idolatry in which there is no substance? For you have exiled my children, and they have been slain by the sword, and their enemies have done with them as they pleased!”

Immediately the compassion of the Blessed Holy One was stirred, and God said, “For your sake, Rachel, I will return Israel to their place.” As it is written, A voice on a height is heard, wailing and bitter weeping; Rachel weeping for her children, refusing to be comforted for her children, for they are not. And it is written, Thus says the Lord, “Restrain your voice from weeping and your eyes from tears, for there is a reward for your labor,” etc. And it is written, And there is hope for your future – an oracle of the Lord – your children shall return to their own border (Yirmiyahu 31:15-17).

IV. Sisters, God, and Us

10. משנה תענית ד:ח

אמר רבן שמעון בן גמליאל: לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכיפורים, שבהן בנות ירושלם יוצאות בכלי לבן שאולין שלא לבייש את מי שאין לו. כל הכלים טעונים טבילה. ובנות ירושלים יוצאות וחולות בכרמים, ומה היו אומרות: בחור שא נא עיניך וראה מה אתה בורר לך, אל תתן עיניך בנוי תן עיניך במשפחה, (משלי ל"א) שקר החן והבל היופי אשה יראת ה' היא תתהלל, ואומר תנו לה מפרי ידיה ויהללוה בשערים מעשיה, וכן הוא אומר: (שיר ג') צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו. ביום חתונתו - זו מתן תורה, וביום שמחת לבו - זה בנין ". בית המקדש שיבנה במהרה בימינו אמן

Mishnah Ta'anit 4:8

Rabban Simeon ben Gamaliel says, “Never were more joyous festivals in Israel than the 15th of Ab and the day of atonement, for on them the maidens of Jerusalem used to go out dressed in white garments—borrowed ones, in order not to cause shame to those who had them not of their own;—these clothes were also to be previously immersed, and thus they went out and danced in the vineyards, saying, Young men, look and observe well whom you are about to choose [as a spouse]; regard not beauty [alone], but rather look to a virtuous family, for ‘Gracefulness is deceitful, and beauty is a vain thing, but the woman that feareth the Lord, she is worthy of praise’ (Prov. 31:3); and it is also said (Prov. 31:31), ‘Give her of the fruit of her hands, and let her own works praise her in the gates., And thus is it said [in allusion to this custom], ‘Go out, maidens of Jerusalem, and look on King Solomon, and on the crown wherewith his mother has encircled [his head] on the day of his espousals, and on the day of the gladness of his heart, (Cant. iii. 11); ‘the day of his espousals,’ alludes to the day of the gift of the law, and ‘the day of the gladness of his heart,’ was that when the building of the Temple was completed.” May it soon be rebuilt in our days. Amen!

11. שמות רבה (וילנא) פרשה נב

רשב"י שאל את ר' אלעזר ברבי יוסי איפשר ששמעת מאביך מהו בעטרה שעטרה לו אמו, א"ל הן משל למלך שהיתה לו בת יחידה והיה מחבבה ביותר מדאי והיה קורא אותה בתי לא זז מחבבה עד שקראה אחותי ועד שקראה אמי, כך הקב"ה בתחלה קרא לישראל בת שנאמר (תהלים מה) שמעי בת וראי והטי אזנך ושכחי עמך ובית אביך, לא זז מחבב עד שקראן אחותי שנא' (שיר השירים ה) פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל קוצותי רסיסי לילה, לא זז מחבב עד שקראן אמי שנאמר (ישעיה נא) הקשיבו אלי עמי ולאמי אלי האזינו כי תורה מאתי תצא ומשפטי לאור עמים ארגיע, עמד רשב"י ונשקו על ראשו

11. Shemot Rabbah 52

R' Shimon bar Yohai asked R' Elazar bar R' Yosi: is it possible that you heard from your father what is this crown with which his mother crowned him? He replied: Yes. It is like a king who had an only daughter. He loved her too much and would call her 'my daughter.' He kept loving her until he called her 'my sister' and until he called her 'my mother.' So too, at first the Holy One call Israel daughter, as it says "Hearken, daughter, and see, and incline your ear, and forget your people and your father's house" (Psalms 45:11). He kept loving them to the point of calling them 'my sister,' as it says "...Open for me, my sister, my beloved, my dove, my perfect one, for my head is full of dew, my locks with the drops of the night" (Song of Songs 5:2). He did not cease to love them to the point of calling them 'my mother,' (*imi*) as it says "Hearken to Me, My people, and My nation (*u'lumi*), bend your ears to Me, when Torah shall emanate from Me, and My judgment shall be for the light of the peoples, I will give them rest" (Isaiah 51:4). R' Shimon bar Yohai stood up and kissed him on his head.

